02/11/2026

“Ἀντιπελάργησις” τῷ Περιστερίου Χρυσοστόμῳ

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Περιστερίου

Ομιλία Αρχιμ. Φιλίππου Χαμαργιά, κατά την Θεία Λειτουργία την 1η Νοεμβρίου 2026, επί τη Μετακομιδή των Λειψάνων του μακαριστού Μητροπολίτου Περιστερίου κυρού Χρυσοστόμου Ζαφείρη (+ 7-11-2019)

Αναλυτικά η ομιλία:

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα πρώην Άρτης κ. Ιγνάτιε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Άρτης κ. Καλλίνικε

Σεβασμιώττε Μητροπολίτα Περιστερίου κ. Γρηγόριε,

Αδελφοί συμπρεσβύτεροι και διάκονοι,

Αξιότιμοι εκπρόσωποι της τοπικής κοινωνίας με προεξάρχοντα τον Δήμαρχο Περιστερίου κ. Ανδρέα Παχατουρίδη,

Προσφιλέστατοι οικογενείς και συγγενείς του αοιδίμου Μητροπολίτου Περιστερίου κυρού Χρυσοστόμου.

“…ἡμᾶς ἀπολέλοιπεν ὁ Ποιμὴν ὁ καλὸς, ὁ τιθεὶς τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ἀλλὰ καὶ πάρεστι, καὶ ποιμαίνει, καὶ ὁδηγεῖ, καὶ γινώσκει τὰ ἴδια, καὶ γινώσκεται ὑπὸ τῶν ἰδίων· σωματικῶς μὲν οὐχ ὁρώμενος, πνευματικῶς δὲ συγγινόμενος…,”

Από την πρώτη στιγμή που δέχθηκα την προτροπή του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου, να απευθυνθώ σήμερα στο εκκλησίασμα, τιμώντας την μνήμη του αοιδίμου Μητροπολίτου και Γέροντός μου κυρού Χρυσοστόμου, σκέφτηκα ότι θα πρέπει να προσπαθήσω να είμαι όσον το δυνατόν αμερόληπτος και να μην αφήσω το συναίσθημα να προτρέξει του λόγου, ώστε να μη βρεθώ στην αμήχανη θέση, να πω κι εγώ, όπως ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, “Τίς δ᾽ ἂν τῶν ἐκείνου καλῶν ἢ τὸ πλῆθος ἐξαριθμήσαιτο, ἢ τὰ πλείω παραδραμεῖν ἐθέλων, μὴ χαλεπῶς εὕροι τὸ παρετέον;”

Συντάσσοντας την σκέψη, τις αναμνήσεις και τα εμπειρικά βιώματα που έχω από την δεκαετή σχέση και συνεργασία με τον μακαριστό, έβαλα στην άκρη κάθε προσωπική αντίληψη και γνώμη και άφησα τον ίδιο τον Χρυσόστομο να μιλήσει και να τον ακούσουμε, έτσι όπως μας τα έλεγε τόσα χρόνια.

Είμαι ο Γεράσιμος. Γεννήθηκα το 1935, στην Μεγαλόχαρη της Άρτας, τέταρτο κατά σειρά παιδί του Ιερέως και Εθνομάρτυρος Σπυρίδωνος Ζαφείρη και της ηρωίδας πρεσβυτέρας Ευαγγελίας Κοίλια. Τον πατέρα μου τον έχασα νωρίς, μόλις στα 8 μου χρόνια, όμως η μητέρα μου αξιώθηκε να με καμαρώσει μέχρι τα βαθιά της γεράματα στο Επισκοπικό Θρόνο.

Τα δύσκολα χρόνια της ορφάνιας, της Κατοχής και του Εμφυλίου δεν θέλω να τα θυμάμαι. Πέρασε δύσκολα όλη η οικογένειά μου. Έκανα από μικρό παιδί ό,τι δουλειά μπορούσα για να μεγαλώσουμε με τα αδέρφια μου. Θυμάμαι πως πολλές φορές το μεροκάματο ήταν 2-3 αυγά τα οποία τα πρόσεχα μην τυχόν σπάσουν για να τα πάω στα αδέρφια μου.

Ευτυχώς όμως βρέθηκαν καλοί άνθρωποι, ευεργέτες της ζωής μου και μου στάθηκαν. Πρώτος ευεργέτης μου το Ζάννειο Ορφανοτροφείο στο οποίο εισήλθα στην Ε΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου με αύξοντα αριθμόν 2.005.

Δεύτερος ευεργέτης μου η Πατμιάδα Εκκλησιαστική Σχολή. Εκεί στο

Καστρομονάστηρο της Πάτμου και μέσα στην Ιερά Πατριαρχική Μονή του Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου, ως άλλος Ηγαπημένος και Επιστήθιος Φίλος Χριστού, έζησα την προσωπική μου Αποκάλυψη και παρακαλούσα τον Θεόν να με βοηθήσει να γίνω κληρικός για να προσεύχομαι για την ψυχή του πατέρα μου.

Τρίτος ευεργέτης μου ο Διευθυντής της Πατμιάδας Γεώργιος Οικονόμου ο οποίος, τον Ιούνιο του 1954 φροντίζει και ανοίγει ο δρόμος για τον τέταρτο ευεργέτη μου που ήταν η Παλαίφατος και Γεραρά Πατριαρχική Θεολογική Σχολή της Χάλκης.

Εκεί συνδέομαι με τον πέμπτο ευεργέτη μου και τον άνθρωπο που έμελλε να διαδραματίσει ίσως τον σπουδαιότερο ρόλο στη ζωή μου. Τον Μακαριστό Μητροπολίτη τότε Μύρων και μετέπειτα Εφέσου Χρυσόστομο Κωνσταντινίδη, οποίος εκτός από το όνομά του μου μετέδωσε και την θεολογική του παιδεία και εμπειρία.

Μετά την λήψη του Πτυχίου από την Θεολογική Σχολή της Χάλκης ο Μύρων Χρυσόστομος με παρότρυνε να συνεχίσω μεταπτυχιακές σπουδές στο Στρασβούργο και μου εξασφάλισε (DOCTORA D'ETA), δηλαδή κρατική υποτροφία, την οποίαν δικαιούνται και λαμβάνουν μόνον οι υπήκοοι του Στρασβούργου. Πέρασα πολλά στάδια θεολογικών σπουδών, στο Λίβανο, στην Αμερική, στη Γερμανία. Δόξα τω Θεώ παντού και πάντα έβρισκα αγάπη και κάποιον "φύλακα άγγελο" να μου συμπαρίσταται.

Ώσπου η Εκκλησία της Ελλάδος, με την πρόταση και προτροπή, του τελευταίου και μεγάλου ευεργέτη μου, του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Σεραφείμ, με εξέλεξε Τιτουλάριο Μητροπολίτη Γαρδικίου και με κάλεσε να αναλάβω τα ηνία του τότε ιδρυθέντος Διορθοδόξου Κέντρου της Εκκλησίας της Ελλάδος στις 3 Φεβρουαρίου 1976 μέχρι και το 1999.

Όμως η ανάβαση στο προσωπικό μου Όρος Σινά με οδήγησε σε μια νέα εντολή του Θεού. Μετά την παρέλευση ενός έτους, η Εκκλησία της Ελλάδος με εξέλεξε Β΄ Μητροπολίτη Περιστερίου έπειτα από τον αιφνίδιο θάνατο του προκατόχου μου κυρού Αλεξάνδρου Καντώνη του από Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου. Εδώ στο Περιστέρι έζησα τον υπόλοιπο χρόνο της ζωής μου, όχι μόνο "ἐν εἰρήνῃ καί μετανοίᾳ" αλλά επί το πλείστον με κόπο και μόχθο, πολλές φορές και με δάκρυα και πόνο. Εδώ βρήκα μια Μητρόπολη "ὐλώδη καί ἀποιγροικισμένην"ως μοναδική προίκα της αρτισυστάτου τότε Μητροπόλεως Περιστερίου έναν καναπέ, δυο πολυθρόνες και ένα γραφείο σε νοικιασμένο ακίνητο, αφού η Μητρόπολη στερούταν ιδιοκτησίας και περιουσιακών στοιχείων. Ζητιάνεψα στην κυριολεξία,

έγινα “τοῖς πᾶσι τὰ πάντα” χωρίς δισταγμό ή κόπωση.

Όμως κι εδώ βρήκα καλούς συνεργάτες και άξιους κληρικούς με τους οποίους εργαστήκαμε μαζί στο “γεώργιον” του Κυρίου. Ποιον να θυμηθώ και ποιον να μην αδικήσω…

Τον π. Καλλίνικο και μετά ταύτα Μητροπολίτη Χαρτούμ και παντός Σουδάν και εν συνεχεία Πηλουσίου, τον π. Ισίδωρο και μετά ταύτα Επίσκοπο Τράλλεων, τον π. Ιωακείμ, τον π. Νήφωνα και μετά ταύτα Μητροπολίτη ωσαύτως Πηλουσίου, τον π. Χρυσόστομο και μετά ταύτα Μητροπολίτη Μεσσηνίας, τον έτερο π. Χρυσόστομο και μετά ταύτα Επίσκοπο Μοζαμβίκης, τον π. Χαρίτωνα, τον π. Άνθιμο. Όπως επίσης και τον π. Αιμιλιανό και τον π. Χερουβείμ που σε κάθε δύσκολη απόφαση ήταν πρώτοι αρωγοί και αντιλήπτορές μου.

Αλλά και τους αγαθούς εγγάμους κληρικούς, τον π. Πολύευκτο, τον π. Παντελεήμονα, τον π. Παναγιώτη, και τους στυλοβάτες μου στη διοίκηση τον π. Ευστράτιο και τον π. Στυλιανό, αλλά και τον Ηγούμενο της Μονής ταύτης τον π. Θεοδώρητο που έγινε υπήκοος της προτροπής μου και άφησε την καλοπέραση της πόλης και της ενορίας και ήλθε εδώ στον έρημο τότε τόπο και τον μετέτρεψε σε όαση της ερήμου.

Τι να θυμηθώ και να αναφέρω….πολλά!!! Αυτά είναι η ταυτότητά μου και η Διαθήκη μου…Ότι έφτιαξα και άφησα “τοῖς ἐπιγενομένοις”.

Αυτός ήταν ο Περιστερίου Χρυσόστομος “ἡ ἁπλότης, καὶ τὸ τοῦ ἤθους ἄδολόν τε καὶ ἀμνησίκακον”

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς,

Ο Περιστερίου Χρυσόστομος ανήκει πλέον στην Ιστορία, όχι μόνο της πολυπληθούς Μητροπόλεως Περιστερίου αλλά ολόκληρης της Εκκλησίας της Ελλάδος. Δεν θα προστεθεί στα αρχεία της Ιστορίας αλλά στις φωτεινές αξιακές μορφές της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Γιατί ο Χρυσόστομος, όλα αυτά τα 41 χρόνια ποιμαντορίας του στο Περιστέρι, αποτέλεσε τον χαρισματικό εκκλησιαστικό άνδρα που ένωσε, θεράπευσε και επούλωσε πληγές του παρελθόντος. Όλα αυτά τα χρόνια αναδείχθηκε ο συνετός, οραματιστής και ουχί εκδικητικός αλλά μόνον διεκδικητικός Επίσκοπος, επ’ ωφελεία της τοπικής Εκκλησίας, ο ώριμος και αυθεντικός εκκλησιαστικός ηγέτης, με πνεύμα ευρύ και πρωτοπόρο, προκειμένου να αναμορφώσει και να ανυψώσει το εκκλησιαστικό ήθος και ύφος της τοπικής Εκκλησίας.

Χωρίς αμφιβολία, το σπουδαιότερο κεφάλαιο στη ζωή του αοιδίμου Ιεράρχου,

θεωρείται η διακονία του στο Περιστέρι, ώστε χωρίς υπερβολή να δυνάμεθα να πούμε ότι η Μητρόπολη Περιστερίου ιδρύθηκε το 1974 όμως γεννήθηκε το 1978. Και αδιαμφισβήτητα σήμερα μπορούμε να μιλάμε στο Περιστέρι για την προ Χρυσοστόμου και μετά Χρυσόστομον εποχή.

Μια εποχή που με την δική σας λαμπρή ποιμαντορία, Σεβασμιώτατε Άγιε Περιστερίου, συνεχίζεται και η οποία καταγράφεται “χρυσέοις γράμμασι” και επιβεβαιώνεται με την σημερινή σας πράξη, αυτήν της υλοποίησης της επιθυμίας του μακαριστού να αναπαύεται αιωνίως σε τόπο προσευχής και πνευματικής αγαλλίασης. Διότι πλέον η κανδήλα δεν θα καίει με έλαιο του καρπού της ελαίας αλλά με το έλαιο του σεβασμού και της αγάπης σας προς τον μακαριστό προκάτοχό σας Χρυσόστομο και σας ευγνωμονούμε για αυτό.